

Suomen Radiologiyhdistys ry Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö

Viite: STM:n asetus ionisoivasta säteilystä (STM/2831/2017; 19.7.2017)

Suomen Radiologiyhdistyksen kannanotto koskien STM:n asetusta ionisoivasta säteilystä

Kiitämme mahdollisuudesta ottaa kantaa suunniteltuun otsikon asetukseen. Asetuksen luettavuutta parantaisi, jos asetuksen alussa olisi määritelty lyhenteet STA, STV ja LFA. Samoin altistuksesta ja annoksesta puhuttaessa olisi hyvä täsmentää, että puhutaan säteilyaltistuksesta ja säteilyannoksesta. Tuli harkita voisiko yksityiskohtaiset taulukot ja kaavat jättää tuleviin Stukin määräyksiin. Opintotavoitteet on ilmaistu epäselvästi ja toisaalta liian yksityiskohtaisesti- EQF-tason mainitseminen riittäisi. Tasokuvauksista ei selviä mitä niillä konkreettisesti tarkoitetaan. Eri sarakkeiden tekstit eivät juurikaan eroa toisistaan.

Seuraavissa pykälissä vois kirjoitusta selventää:

3§: 2. momentti: "Säteilyturvallisuusasiantuntijan säteilysuojelukoulutuksen toimintakohtaisista osaamisvaatimuksista ja työkokemuksesta säädetään liitteessä 1."

Liite 1:

Säteilyturvallisuusasiantuntijan pohjakoulutuksesta ei ole mainittu mitään. Voiko kuka vaan hakeutua koulutukseen?

Opintotavoitteet on kirjattu asetukseen liian yksityiskohtaisesti ja oppilaitosmaisesti. Asetustasolla ei pitäisi olla tämän tasoisia määritelmiä: "Valmius elinikäiseen oppimiseen,". Jos asetustasolla määrätään opintotavoitteita liian tarkasti, niitä on vaikeaa päivittää tulevaisuudessa kun tekniikka ja työskentelytavat kehittyvät.

4 §: Pykälän 1. momentti: "Säteilyturvallisuusvastaavan toimintakohtaisista osaamisaloista säädetään liitteessä 2."

Pykälässä 3§ säteilyturvallisuus asiantuntijan osaamisalat on lueteltu pykälän 1. momentissa. yhdenvertaisuuden vuoksi säteilyturvallisuusvastaavan osaamisalat tulisi joko luetella tässä, tai vaihtoehtoisesti siirtää pykälässä 3§ esitetyt osaamisalat erilliseen liitteeseen.

Liite 3.

Taulukko 1.2 ja taulukko 1.3:

Opintotavoitteet on kirjattu asetukseen liian yksityiskohtaisesti ja oppilaitosmaisesti. Osaamisen taso tulisi ilmaista mieluummin esimerkiksi eurooppalaisen tutkintojen viitekehityksen taso EQF tasoina. Asetustasolla ei pitäisi olla tämän tasoisia määritelmiä: "Valmius elinikäiseen oppimiseen,". Jos asetustasolla määrätään opintotavoitteita liian tarkasti, niitä on vaikeaa päivittää tulevaisuudessa kun tekniikka ja työskentelytavat kehittyvät. Kaikilla osa-alueilla mainitaan myös taiteellinen tutkimus, joka lienee tässä tapauksessa tarpeeton. Liitteessä on paljon ristiriitaisuuksia, esimerkiksi seuraavat kohdat:

- *Pohjakoulutus Terveystieteiden röntgentoiminnassa:* Missään korkeakoulussa ei ole olemassa "fyysikon tutkintoa". Korvattava joko sairaalafyysikolla tai soveltuvalle korkeakoulututkinnolla.
- *Pohjakoulutus: Säteilyn yleiskäyttö terveydenhuollossa ja eläinlääketieteessä: Sairaalafyysikko.* Onko eläinlääketieteessä tarkoitus käyttää tulevaisuudessa STV:nä sairaalafyysikkoja? Onko tässä huomioitu että sairaalafyysikon koulutukseen sisältyy STA:n koulutus?

• *Osaamisen taso, Säteilyn yleiskäyttö terveydenhuollossa:* Taulukon perusteella STV:n osaamisen tasoon vaaditaan STA:n kelpoisuus, mikä on ristiriitaista. Vai onko kyse siitä että STV:nä tässä tapauksessa voi toimia vain henkilö, jolla on STA:n pätevyys?

• *Osaamisen taso: Sairaalaafysikko.* Tekstin joukossa on erillinen tekstiosio, jossa lukee ”Yliopistojen ja Maanpuolustuskorkeakoulun tieteelliset ja taiteelliset jatkotutkinnot (lizensiaatin tutkinnot ja tohtorin tutkinnot) Yleisesikuntaupseerin tutkinto Erikoiseiäniäkäarin tutkinto Erikoisääkärikoulutus Erikoishammaslääkärikoulutus”. Tämä lienee tarpeeton.

Asetuksessa ei tulisi määrittää opintojen laajuutta opintopisteinä, niitä on vaikeaa päivittää tulevaisuudessa, mikäli opintojen rakennetta tai sisältöä tulisi päivittää.

Asetuksen perusteella on myös epäselvää, onko STA:n koulutuksen käynyt pätevä toimimaan samalla alalla STV:nä, vai onko kyseessä kaksi täysin erillistä koulutusta.

Kommentti **4§**:n perusteluihin:

Sivulla 5, kappale 6, sanotaan seuraavaa:

”Säteilyn yleiskäyttöä lääketieteessä koskeva osaamisala on ollut aiemmin säteilyn käytön vastaavien johtajien osaamisala. Osaamisen hankkiminen on sisällynyt sairaalaafysikoiden erikoistumiskoulutukseen. Osaamisen on voinut hankkia myös ilman sairaalaafysikon erikoistumiskoulutukseen osallistumista ja saman käytännön pitäisi olla mahdollista myös jatkossa.”

Tämä käytäntöhän ei voi jatkua, jos liitteen 3 taulukon 1.1 mukaisesti osaamisalan STV:n pohjakoulutukseksi on asetettu sairaalaafysikko.

11 §: Pykälän 1. momentti: ”Rajattuun oikeuteen lähettää röntgentutkimukseen kuuluvista natiivröntgentutkimuksista ja tautitiloista säädetään liitteessä 6.”

Liite 6:

Röntgentutkimukset luetteloidaan kuntaluokituksen mukaisesti. Lista elää ja siihen tulee lisäyksiä ja muutoksia säännöllisin väliajoin.

Haastetta riittää pitää työpaikoilla listaa kuntaluokituksen mukaisista tutkimusnimikkeistä (muuttuvat) sekä hoitajista, joilla on oikeus lähettää potilas ao. tutkimuksiin. Eriytyksen hankalasti tämä soveltuu suuriin, paljon henkilöstön vaihtuvuutta omaaviin yksiköihin. Säteilylain kokonaisuudistuksen tavoitteet toteutuvat kovin huonosti, jos tarkoitus oli selkeyttää lainsäädäntöä ja saavuttaa säästöjä.

21§: Tässä tai 22§:ssä tulisi velvoittaa toiminnanharjoittajat, joiden alla on sekä radiologian että isotooppiäläketieteen toimintoja, edistämään mainittujen toimintojen yhteistyötä siten, että käytettävissä on aina tarvittava asiantuntemus yhdistelmä tutkimusten suorittamiseen ja kuvantamistutkimukset ovat siten koordinoituja että tarpeettomat päällekkäiset tutkimukset vältetään.

22§: Alakohdan 8 perusteella riittäisi, että sairaalaafysikko on paikalla varmistamassa tutkimuksen kulun. Kuitenkaan sairaalaafysikolla ei ole riittävää valmiutta toimia potilaan tilaan liittyvissä poikkeustilanteissa, mikäli hän on yksin valvomassa tutkimuksen kulkua. Sairaalaafysikko tulee poistaa tästä kohdasta.

Suomen Radiologiyhdistyksen puolesta

Hki 30.8.2017

Sauli Savolainen, pj.

Liisa Porra, siht.